

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בתנ"ך

1262 30%

מועד חורף תשפ"ד 2024

הפתרון נכתב על ידי עדי שטרן סימן-טוב

מצוות מורי רשת החינוך אנקורי

פתרון בגרות בתנ"ך חורף תשפ"ד

שאלון 1262 - 30%

פרק ראשון - בראשית

שאלה 1

א. שלושה הבדלים בדרך בריאת האדם והאישה בין פרק א' לפרק ב':

1. בבר' א האדם והאישה נבראים בצלמו של אלוהים ואילו בבר' ב' האדם נברא מעפר והאישה נבראת מצלעו.
2. בבר' א' האדם והאישה נבראים יחדיו ואילו בבר' ב' האישה נבראת לאחר האיש.
3. בבר' א' האדם והאישה נבראים תחת הגדרתם כ"זכר ונקבה" שמציינת את המין הביולוגי שלהם ואילו בבר' ב' הם נבראים כ"אדם" (המכונה גם "איש") ו"אישה" שזו הגדרה המציינת את המגדר שלהם.

הבדל שקיים בין הפרקים בנוגע לתפקיד שניתן לאדם:

בבר' א' תפקידו של האדם הוא להתרבות ולשלוט על הארץ ועל בע"ח ואילו בבר' ב' תפקיד האדם הוא לעבוד את אדמת גן עדן ולשמור עליה.

- ב. 1) הקושי שרש"י פותר הוא - כיצד ייתכן שנאמר בפרק א' שהאדם והאישה נבראו יחדיו ואילו בפרק ב' מסופר שהאישה נבראת שנייה, אחרי האדם?
- 2) שני הפתרונות של רש"י הם:

- הוא מציג את מדרש חז"ל לפיו הם נבראו כגוף אחד בעל שני פרצופים ורק אח"כ האל הפריד ביניהם, ולכן בפרק ב' יש הדרגתיות בבריאה.
- הוא טוען שהתיאור של פרק א' שומר על מסתורין באשר לדרך המדוייקת שבה נבראו, הוא רק מציין שנבראו ולא כיצד, ובפרק ב' ניתן התיאור המפורט.

- ג. 1) הקושי העולה מתיאור דרך הבריאה של העולם ע"י האל הוא שבפרק ב' האל יוצר את העולם בעשייה ופעולה: "ויצר", "ויפח", "ויטע", "וישם", ויש בכך האנשה של אלוהים.
- 2) פרק א פותר את הקושי בכך שהוא מציג את האל כבעל "צלם", כלומר כבעל דמות בעלת יכולת פעולה (כשל בני אדם).

שאלה 2

א. (1) שלושת המאפיינים של פרי העץ האסור עפ"י פס' ו' הם:

- פירותיו של העץ טובים למאכל אדם
- המראה שלו מפתה את מי שמתבונן בו
- ויש לו את היכולת להעניק לאדם האוכל ממנו תובנות שישכיל מהן, ובשל כך הוא חומד את אותן תובנות.

ב. (2) שלושת המאפיינים של פרי העץ האסור עפ"י פס' ד-ה, ז הם:

- מי שאוכל מהעץ לא ימות
- מי שאוכל מהעץ ידע להבדיל בין טוב לרע
- מי שאוכל מהעץ מקבל מודעות גופנית ומינית

ג. (1) ארבעת ההאשמות בפס' ט-יג הן:

- האל מאשים את האדם בכך שאכל מעץ הדעת, שעליו ציווה לא לאכול ממנו
 - האדם מאשים את האלוהים שהביא לו את האישה שגרמה לו לאכול מהעץ
 - האדם מאשים את האישה שפיתתה אותו לאכילה
 - האישה מאשימה את הנחש שהוא פיתה והסית אותה לאכול מן העץ
- (2) מעשי האדם והאישה עיצבו את עתידם אחרי הגירוש מגן עדן, בכך שעל האישה נגזר לחוות קשיים בזמן ההריון ובזמן הלידה; ועל האדם נגזרו קשיי פרנסה - הוא יצטרך לעבוד קשה מאוד על מנת שהאדמה תפיק עבורו יבול ומזון, מיום הולדתו עד ליום מותו.

ד. (1) החשש שעלול להתעורר בקרב האל בפס' כב-כד מבוססים על שני הפרטים הבאים:

- האדם, לאחר שאכל מעץ הדעת, יודע להבדיל בין טוב לרע ועל כן הוא הרבה יותר חכם ובעל יכולות שלא היו לו קודם לכן. יכולות אלו הופכות אותו להיות דומה מאוד לאלוהים.

- האדם עשוי כעת גם להפעיל שיקול דעת ולאכול מעץ החיים ולחיות חיי נצח.

(2) פירוש רש"י לא תומך בטענה שיש לאל סיבה לחשוש מהאדם, מכיוון שהוא אומר שבביטוי "כאחד ממנו" אין הכוונה שהאדם הופך להיות כמו אלוהים, גם אם הוא יודע להבדיל בין טוב לרע כמוהו. אלא שלאדם ניתנה ייחודיות בעולמות התחתונים, בארץ - על אף שחולק את הארץ עם בע"ח הוא השליט היחיד שלה כי היכולת להבדיל בין טוב לרע ניתנה רק לו. ובכל מקרה אין לאדם יכולת לאיים על האל כי הם חיים בשני עולמות נפרדים. באמירה "ועתה פן ישלח ידו" - רש"י לא רואה בכך איום על האל אלא רק הטעיה של שאר בני האדם שיחשבו שלחיות חיי נצח פירושה להיות כאלוהים.

פרק שני - נושא הבחירה

בין שאול לדוד

שאלה 4

א. מה שהתקיים מן הציווי האלוהי הוא החרמה, כלומר הריגה של כל העם העמלקי. מה שהופר ולא התקיים הוא ששאול לא הרג את אגג מלך עמלק ולא הרג את כלל הצאן והבקר של העמלקים אלא הותיר כשלל את המובחרים שבהם. כמו כן גם את החפצים יקרי הערך לא הושמדו כליל כפי שצווה.

בעקבו זאת ה' שולח את שמואל לפטר את שאול מתפקיד המלוכה ולהעניק את המלכות לאדם אחר, טוב ממנו.

ב. 1) ראייה לכך ששאול מכיר בטעותו מופיעה בפס' כ"ד: "חָטָאתִי כִּי-עֲבַרְתִּי אֶת-פִּי-יְהוָה וְאֶת-דְּבָרֶיךָ", כלומר הוא מודה שהוא המרה את פי ה' ואת הציווי המפורש שניתן לו מידי שמואל. ראייה לכך שהוא מנסה להיחלץ מן ההאשמות מופיעה בפס' כ"ה: "כִּי יֵרְאֵתִי אֶת-הָעַם וְאֶשְׁמַע בְּקוֹלָם" הוא מתרץ את מעשיו בכך שהוא מאשים את העם שגרם לו לפעול בדרך שפעל ולמעשה מנסה להתחמק מן האחריות למעשיו.

2) לדעתי ההודאה שלו היא ביטוי למנהיגות חלשה מפני שמלך, כמנהיג, צריך לדעת לשאת באחריות על מעשיו וגם אם טעה להודות באשמה ולהתמודד עם ההשלכות שלהם.